

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

120. An sumptio tabachi in folio, puluere, & fumo impediatur celebrationem
Missæ, & communionem? Et infertur, quod si quis per nares aliquantulam
aquæ, vel similia sumat, non frangit eieunium naturale. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

conferatur ieiunium frangere pro communione, vel Missa celebratione? Ex part. 7. traët. 12. & Misc. 3. Ref. 10. aliàs 8.

§. 1. Sæpius hanc quæstionem pertractauit; sed quia sæpius in praxi occurrere solet, sæpius de illa redibit sermo, & negatiuum sententiam docui in part. 2. traët. 14. resol. 5. 1. cum Suarez, Valquez, Reginaldo, Bonacina, Molfesio, Coninch, & Syluios quibus nunc addo Eminentiss. D. meum Cardinalem de Lugo, de Sacram. Euchar. disp. 15. sect. 2. n. 37. Raphaëlem Auersam de Sacram. Euchar. disp. 9. sect. 8. Hurtadum de Sacram. Euchar. disp. 9. difficult. 15. Alphonsi de Leone de offic. Capell. quest. 8. sect. 17. cas. 2. n. 146. Fagundez in Præcept. Eccles. part. 3. lib. 3. cap. 5. n. 26. Præpositum in 3. part. 9. 80. art. 8. dub. 1. n. 39. Perficum de Offic. Sacerd. lib. 1. cap. 3. dub. 6. n. 60. Sancium in selectis disp. 42. n. 21. Matthæum de Rubæis in Rubr. Missæ cap. 9. n. 3. & Iacobum Marchantium in Resolut. Pastor. traët. 4. cap. 2. quest. 3. cas. 3. vbi sic ait. Qui casu traicit aliquid reliquiarum in dentibus ex cibo cœnæ præcedentis relictarum, non censetur etiam ieiunium frangere, ob dictam rationem. Aliud foret, si quis saccharum in ore posuerit paulatim liquefaciendum, & ante mediam noctem necdum totum traiecerit: est enim successiva quædam manducatio, & cibi sumptio. Vnde si quis indormiret cum saccharo in ore, de quo dubitet, an ante mediam noctem totum degluerit, teneat se non ieiunium. Ita ille.

Sup. hoc cursum in Ref. 1. nor. præteritæ §. VI. ad medium, & in Ref. 2. §. Mihi, prope finem, & vide infra Refol. 124. & aliam eius not.

2. Sed quia sæpius per litteras consultus fui à pluribus enixè ad sententia affirmatiua, pro qua ego, vbi supra, adduxeram Tabienam, & Bartholomæum à Sancto Angelo, ab aliquo Auctore existimaretur probabilis, nunc assero P. Amicum Societatis I. E. S. u illam nouissimè tanquam probabilem admittere, sic enim asserit, in Curs. Theol. tom. 7. disp. 27. sect. 1. num. 5. Dubium est de saccharo, quod retineretur in ore ad temperandas capitis distillationes, an impediatur Eucharistia sumptionem. Affirmat Suarez disp. 68. sect. 4. & communiter reliqui. Negare tamen videtur Tabiena, verbo, communio, & alij docti viri, quos ego consului, qui addunt, hanc opinionem tutam esse in praxi. Et sanè non videtur improbabilis, cum talis liquor in stomachum descendat per modum saluæ, Ita Amicus, vir quidem in Theologia Scholastica, & Morali optime meritus. Tu Lector indica.

RESOL. CXVIII.

Virum Sacerdos, qui mane solet deglutire aliquid ex propriis vnguibus, vel papyri, &c. possit celebrare Missam?

Ex quo deducitur mulierem terram, aut simile comedentem, siue illud comedat ob delectationem, quod est comedere per modum cibi, siue comedat, vt colorem minuat, quod est comedere per modum medicina, non posse post istorum sumptionem sumere Eucharistiam. Ex part. 2. traët. 14. Refol. 52.

Sup. hoc in Refol. seq. & in aliis §§. eius not.

§. 1. Negatiuè respondet Henriquez in sum. lib. 8. cap. 49. n. 2. & in gloss. litt. O. Nugn. tom. 1. in 3. part. 9. 50. art. 8. vbi putat, falsam esse sententiam modernorum, dicentium, quod si quis deglutiat aliquid ex propriis vnguibus, vel papyri, vel sanguinis proprii vulneris, & alia similia, quæ neque habent rationem cibi, neque potus, neque etiam medicina, non est impeditus ad sumptionem Eucharistia; Diuus namque Thomas dicit in solut. ad quartum argumentum, nihil referre, quod aliquid horum nutriat, vel non nutriat. Vnde assumi per modum cibi, vel potus,

solum distinguitur ab eo, quod est assumi per modum saluæ; atque ideo quæcumque res exterior, est ad hoc impedimentum, aliàs enim si medicina esset cœuia, non esset impedimentum.

2. Sed hæc opinio est nimis rigida. Ideo probabiliorem puto opinionem Sum. Coronæ pag. 4. c. 4. num. 65. & Ioan. de la Cruz in direct. conf. p. 2. de Euchar. 9. 5. dub. 4. concl. 2. Et quia codex rarus est, ponam eius verba, itaque sic ait. Qui comedit modicum papyri, aut aliquid simile, non habens rationem cibi, aut medicina, potest iuxta sententiam probabilem sumere Eucharistiam. Ex quo inferet (& est casus de quo olim fui à nobilissimo viro interrogatus) mulierem terram, aut simile comedentem, siue illud comedat ob delectationem, quod est comedere per modum cibi; siue comedat, vt colorem minuat, quod est comedere per modum medicina, non posse post istorum sumptionem sumere Eucharistiam.

RESOL. CXIX.

An si quis mane deglutiat charitiam, cretam, frustulum ligni, aut quid simile non comestibile, possit celebrare, aut sacram Eucharistiam sumere? Ex part. 7. traët. 4. Refol. 38.

§. 1. Hanc quæstionem ego discussi in traët. de celebrat. Missarum, resol. 52. & pro parte negatiua adduxi Henriquez, & Nugnum, quibus nunc addo Villalob. in summa, tom. 1. traët. 7. disp. 19. n. 2. Reginaldum tom. 2. lib. 29. cap. 6. n. 118. Naldum in summa, verb. Eucharistia, n. 10. & Layman in Theol. moral. lib. 5. tr. 4. cap. 6. n. 18. & Scortiam de Sacrif. Missæ lib. 2. cap. 7. n. 1. vbi sic asserit. Ieiunium ad sumptionem Eucharistiam non tantum Ecclésiasticum esse debet, sed etiam naturale; ita vt excludat & cibum, & potum, & medicinam, resque cæteras, etiam si non nutriant, vt papyrum, &c.

2. Sed his non obstantibus, in dicta resolutione, sententiam affirmatiuam tenui, & adduxi Summam Coronam, & Ioan. de la Cruz, quibus nunc addo Ludouicum de S. Iuan in summa part. 1. traët. de Euchar. 9. 7. art. 10. & Sancium in selectis disp. 42. n. 39. vbi sic ait. Inferretur etiam quod qui parum papyri, aut alterius rei comestibilis degluerit, possit communicare: solus enim cibus, aut potus impedit communionem. Ita ille, & hanc sententiam probabilem putat Ledesma in summa, tom. 1. de Sacram. Euchar. cap. 23. concl. 4. ita asserens. [Ay vna duda, si vno aduertidamente traga vn poco de papel, o de otra cosa, que no tiene razon de comer, ni de beber, se podrá comulgar. En esta dificultad algunos dicen, que si, por no ser manjar, y otros dicen que no, porque parece que en este caso tienen lugar de tres cosas traydos. A esta dificultad se responde, que ambas sentencias son probables, y se pueden seguir.] Sic ille, & ego.

RESOL. CXX.

An sumptio Tabachi in folio, puluere, & fumo impediatur celebrationem Missæ, & Communionem? Et inferretur, quod si quis per nares aliquantulum naris, vel similia sumat, non frangit ieiunium naturæ, & an si quis per modum respirationis intrahat, quod possit nutrire, v. g. vaporem aliqualem etiam in quantitate, que sufficiat ad aliqualem nutritionem, an inquam, hoc impediatur celebrationem Missæ, aut Eucharistiam sumere? Et quid, si granum aliquod paruum quis in os sumat,

ad masticandum pro confortatione capitis sine intentione comedendi, si casu in stomachum descenderet? Et an si quis degluerit in magna quantitate nummos aureos, vel aliquid de plumbo, de officulis aliquorum fructuum, de fragmentis metallorum de vitro, de lapillis, ligno duriori, & similibus, violet naturalis ieiunium? Ex part. 5. tr. 13. & Misc. 1. Ref. 1.

§. 1. **C**asus est curiosus, & quotidianus, & de illo loquens Franciscus de Nigro in addit. ad Ruiz p. 1. p. 4. n. 10. & 2. q. 1. 8. sic ait: An vltus tabachi ante Missam sit licitus, vtuntur omnes communiter, & dicunt non esse illicitum, & præcipue Hispani. Ego tamen laudatorem contrarium, quia sæpissime descendit in gutture, & videtur potius irreuerentia, & video timoratos scrupulizare. Ita ille. Sed absolute vltus tabachi ante communionem nouissimè damnat doctus & eruditus Ant. de Leone in qq. mor. de Cocholate, p. 2. §. 4. n. 10. & seq. & quia codex rarus est, ponam hic per extensum eius verba. [De los tres modos en que el tabaco se vfa, que son en hoja, en humo, y or poluo, assiento que todos tres quebrantan el ayuno natural, por lo qual ninguno se puede vfar antes de la sagrada Comunión. En quanto al primero, que es traer la hoja en la boca para desflemar, no ay duda, pues vna vez ò otra siempre passa algú fumo al estomago, y lo mismo se dize del poluo. En quanto al segundo, que es el humo, parece que tiene alguna duda. [Sed ipse putat violare ieiunium, quia fumus aliquo modo nutrit, & ideo affert aliqua exempla multorum, quæ solo fumo multo tempore vixerunt, & postea subdit.] Ni contra esto se figue, que todas las vezes que vno entrasse donde huuiesse humo, siendo como es, forgofo tragar alguno, quebrantaria el ayuno natural, porque entonces falta la voluntad, la opilacion y la acion, que son circunstantias que en tabaco concurren. Por lo qual declaro, que el ayuno natural quebranta con la menor parte de comida, ò beuida, y que no es necessario que esto sea de cosa verdaderamente potable, ò comestible, sino que basta que el que en ello es agente lo aplique por beuida, ò comida, y lo embie al estomago, pues es euidente que la tierra, el barro, el carbon, la carcoma, la cera, y otra cosa deste modo ni sustentan moralmente, ni son comestibles, ni potables, y ay mugeres que las comen por vicio, y no ay duda de que todas con estas especies quebratan el ayuno natural. Y es à mi juyzio tan delicado este precepto, y verdadera esta doctrina, que si por gusto se comiera alguno vn perdigon de plomo, ò vna moneda, me pareciera que auia quebrantado este ayuno, y que no podia aquel dia recibir la sagrada Comunión. Y colijo de lo dicho, que aunque el humo de fuyo no es comestible, ni potable segun el vfo comun de los hombres, segun el particular de algunos es potable, y los que vfan el tabaco en humo, lo beuen, y esta frase es propria de este que desta yerba escriuen. Y quantos exercen este vicio del humo, le passan al estomago por gusto, voluntad, y aplicacion del mismo modo que si comieran, ò beuieran vn gran regalo; y lo tienen por tanto sustento, que en haziendo costumbre en ello, se les enflaqueze el estomago si tardan en beuerla; pues con estas calidades y circunstantias quien dirá que no quebranta el ayuno natural? Huc vsque Antonius de Leon, qui etiam pro hac firmanda sententia duo Concilia Prouincialia adducit, & primum est Limese III. Act. 3. cap. 20. vbi sic habetur. Prohibetur sub reatu mortis a ternæ Presbyteris celebraturis, ne tabachi fumum, seu tabachi puluerem naribus, etiam prætextu medicinæ, ante Missæ sacrificium fumant. Alterum Concilium est Mexicanum III. lib. 3. tit. 15. §. 13. vbi sic dicitur.

Præcipitur ne vllus Sacerdos ante Missæ celebrationem, aut quæuis alia persona ante communionem, quidquam tabachi per modum fumalis enapotationis, aut quouis modo percipiat. Et licet dicta Concilia, vt prouincialia, non obligent extra prouinciam, tamen afferunt magnam auctoritatem huic sententiæ, maxime cum fuerint approbata à sacra Cardinalium Congregatione.

2. Verum his non obstantibus negatiuæ sententiæ ego adhareo, & ideo suppono cum Ioan. de Lugo de Sacram. Euchar. disp. 14. sect. 2. n. 28. & 33. duo requiri, vt naturale ieiunium soluat ad impediendâ summptionem Eucharistiæ. Primum quod sumatur aliquis cibus & potus. Secundum quod talis cibus & potus sumatur per actionem, quæ sit comestio & potatio. Prima conditio probatur ex VII. Concilio Toletano can. 2. vbi sic dicitur. Nullus post cibum potumque quemlibet minimum sumptum, Missas facere præsumat. Secunda conditio patet ex Filiuc. to. 1. tr. 4. cap. 8. n. 286. Mercero de Sacram. g. 80. art. 8. Layman lib. 5. tr. 4. c. 6. n. 18. Reginald. to. 2. lib. 29. c. 6. n. 119. Marchantio in Candel. de Sacram. Euchar. tr. 4. c. 2. §. 2. cas. 4. in fine. Bonag. de Sacram. disp. 4. q. 6. punct. 2. n. 16. Fausto de Sacram. Euchar. lib. 1. q. 379. Syllio in 3. p. q. 80. art. 8. Tannero 10. 4. disp. 5. q. 8. dub. 4. n. 78. Fagundez pr. 3. lib. 3. c. 5. n. 14. Coninck de Sacram. g. 80. art. 8. n. 47. Pitigiano in 4. sent. tom. 1. dist. 8. q. 3. art. 2. Suar. in 3. p. tom. 3. dist. 68. sect. 4. §. quæres rursus assentibus lumere aliquid per modum cibi, vel potus esse accipere aliquid ore, quod propria actione vitali per os traiciatur in stomachum.

3. Hoc supposito respondeo ad quæstionem propositam negatiuè: nam tabachus in folio & puluere sumitur per nares, ergo non frangit naturale ieiunium, quia non sumitur per actionem comestiuâ, quæ solo ore efficitur. & ideo Suar. & Fagund. vbi sup. docent, quod si quis per nares aliquantulum aquæ fumat, non frangit ieiunium naturale, quia illa aqua non potest dici sumpta per modum potus, quæ tamen certum est, quod frangeret ieiunium naturale, si per os sumeretur. Vnde Celestinus in Compend. Theol. moral. tr. 8. c. 3. dub. 5. sic habet. Non frangit ieiunium Ecclesiasticum, atque ideo potest sine scrupulo communionem sumere, quando quis aliquantulum aquæ per nares attrahit, vel similia, quæ in stomachum transmittuntur. Ita ille, cui etiam adde Barthol. à S. Fausto de Sacram. Euchar. lib. 1. q. 382. sic asserentem: si aliquis aliquantulum aquæ per nares attrahat, quæ in stomachum transmittatur, non frangit ieiunium naturæ, nec manet impeditus ad sumendam Eucharistiam, quia non fuit per modum cibi, aut per modum potus transmissa in stomachum. Ita Faustus & ne auctore careat nostra sententia, scias ex supradicta ratione docere illam nostrum doctum & amicissimum P. Alphons. de Leone de offic. Capell. g. 8. sect. 17. cas. 2. n. 134. vbi ita ait: Non frangere ieiunium docti pleriq; dixerunt de his, qui ante Missæ celebrationem tabachum, vt vocant, in folio, vel in puluere recipiunt. nam primo casu de folio tantum potest contingere traictio humoris alicuius ex capite manantis in stomachum, & secundo casu de puluere fit attractio per nares, & licet aliqua eius pars traiciatur in stomachum, non impedit, vt dixi, de aqua attracta per nares. Hæc Leo contra alium Leonem.

4. Sed quid dicendum quando tabachus sumitur in fumo? Antonius de Leone vbi supra, vt visum est, docet frangere ieiunium naturale; verum ego respondeo negatiuè. Primum, quia licet fumus tabachi nutret, & per os sumeretur, non descendit in stomachum, sed statim per nares exit, ergo non frangit ieiunium; etenim, vt docet Filiucius, & Doctores à me superius citati, vt cibus frangat ieiunium naturale, necesse est vt traiciatur in stomachum. & ideo Io. Præpositus

Sup. hoc infra in Refol. 124. §. vlt.

positus in 3. p. 9. 80. a. 8. m. 39. tunc asserit sumptionem tabachi impedire communionem quando transmittitur per os in stomachum. Secundo respondeo quod etiam si aliud ex fumo tabachi in stomachum descenderet, adhuc non frangeret ieiunium naturale, quia recipitur in stomachum per modum respirationis, non autem per actionem, quae sit comestio, vel potatio, ergo non frangit ieiunium. Et ideo Suar. in 3. p. 20. 3. disp. 68. sect. 4. §. quares rursus. Fagundes praec. 3. lib. 3. c. 5. n. 14. Pitigianus in 4. tom. 2. dist. 6. q. 3. art. 2. Villalobos in summa tom. 1. tr. 7. dist. 39. n. 5. Alexius Troisser de sacram. Euch. 5. p. 2. sect. 27. Bonacina de Sacram. disp. 4. q. 6. punct. 2. n. 6. Lugo de sacram. Euch. disp. 15. sect. 2. n. 33 asserunt, si quid per modum respirationis attrahatur, quod possit nutrire, hoc non impedire sumptionem sacramenti, quia illud non est comedere, nec bibere, nec est sumere per modum cibi, vel potus, quando aliquid huiusmodi ore accipitur, quod per se & propria actione vitali in stomachum trajicitur, comedendo, vel bibendo. Ita Suarez ubi supra, & alij. Hinc in terminis casus nostri de fumo sic asserunt Iacob. Granad. ex Societ. Ies. v. doctiss. Theologus in 3. p. de Sacram. contr. 2. tr. 10. disp. 8. n. 4. Si quis respirando attraxerit vaporem aliquem etiam in quantitate, quae sufficit ad aliquam nutritionem, possit adhuc ad Eucharistiam accedere, quia id non sumitur per modum cibi. Ita Granadus. Adde quod si contraria opinio esset vera, sequeretur, quod si quis ex industria aperto ore fumosum halitum carnis in magna quantitate, tempore, v. g. Quadragesimae, respirando attraheret, non solum ieiunium naturale, sed etiam Ecclesiasticum solveret, quod est absurdum, & ideo, ut reor, nullus Confessarius, si quis se accusaret per totum mane alicuius vigiliae ex industria in culina permansisset hauriendo fumum Perdicum, Caponum, &c. nullus, inquam, Confessarius talem de peccato mortali damnaret, & ob id ad communionem illa die arceret. Ad exempla vero quae Ant. de Leone adducit, quod multi ex sumptione fumi multos dies vixerunt, respondet Dandinus de anima lib. 2. com. 53. digress. 25. non esse facile credenda. Et ideo nostram sententiam docet etiam Alphons. de Leone loc. cit. asserens tabachum in fumo sumptum non impedire communionem.

5. Verum modo discutiendum est an si folia tabachi, ut apponuntur ab aliquibus in nare, apponuntur in ore, impediunt communionem? Et respondeo cum Alphonsio de Leone & Ioan. Praeposito in 3. p. 9. 80. art. 8. dub. 1. n. 39. quod tunc impeditur communicatio per sumptionem tabachi quando per os sumitur, & in stomachum transmittitur, quia sumitur per modum cibi. Igitur si nihil de illo in stomachum trajiciatur, non impeditur communicatio. Sicuti Coninx de Sacram. q. 8. art. 8. n. 148. Petrus Matthaeus in rubr. Miss. cap. 9. n. 3. Mercerus de Sacram. q. 80. art. 8. notat. 1. Bonacina de Sacram. disp. 4. q. 6. punct. 2. n. 9. & alij dixerunt licere aromata ori imponere ante communionem, ad vitandum noxium aërem, eaque etiam dentibus contere, modò de illis nihil deglutitur. Imò Tannerus tom. 4. disp. 5. q. 8. dub. 4. n. 79. & Faustus de Sacram. Eucharist. lib. 1. q. 381. docent quod si quis aliquid aromaticum ore circumfert, sed nihil ex intentione deglutit, nisi minimum quid per modum succi inseparabiliter saluae immixtum, non frangit ieiunium naturale, atque adeò posse Eucharistiam sumere; secundum Loricium in thesauro ver. Miss. num. 21. §. 3. non impedit communionem si quis granum aliquod paruum in os sumeret ad masticandum, pro confortatione capitis, sine intentione comedendi, si casu in stomachum descenderet. Antonius tamen de Leone supponit semper aliquid de tabacho in stomachum transmitti impediens communionem.

Restat modò respondere ad alia argumenta, quae pro sua sententia adducit dictus Anton. de Leone. Dico igitur non esse admittendum illud principium, res non comestibiles, neque nutritivae si ab agente sumantur cum applicatione & intentione sumendi illas per modum cibi, frangere ieiunium Eucharisticum, non est, inquam, hoc admittendum, nam si res, quae sumuntur à parte rei, non sunt cibi, non possunt frangere ieiunium, intentio enim & applicatio agentis non potest facere de non cibo cibum, & Concilii de Canones, ut supra visum est, solos cibos prohibent, ergo de illis cibis loquuntur, qui in stomacho alterantur, & concoqui possunt. Et licet Granadus de Sacram. contr. 6. tr. 10. disp. 8. n. 6. & alij, quos ego retuli in 3. p. tract. 4. resol. 38. faveant contrariae sententiae, tamen alij, quos ego ibi sequutus, probabiliter asserunt, rem non comestibilem neque nutritivam, etiam si sumatur ab agente per modum cibi, non frangere ieiunium. Et hanc sententiam praeter Doctores ibi adductos cum Caeslino, Alphonsio de Leone & Vige in Espejo de Curis tom. 1. cap. 10. §. 17. n. 61. recentioribus, nonnullis, me citato, duo docti recentiores, Joannes Sancius in editione Lugdunensi disp. 4. n. 3. & Ioannes de Lugo de Sacram. Euchar. disp. 15. §. 2. n. 5. & probatur, quia, ait Lugo, si cibum sit in quantitate notabili, nullum videtur esse discrimen inter ieiunium naturale, & Ecclesiasticum, nisi ex parte materiae parvitas, sed certum est quòd si aliqua materia adducta ab Antonio de Leone sumerentur in magna quantitate, non frangerent ieiunium Ecclesiasticum, ergo neque naturale, & ideo cum dicto de Lugo contra dictum de Leone, dicendum est quòd si quis deglutiret in magna quantitate nummos aureos, non violaret neque ieiunium Ecclesiasticum, neque naturale, & ideo dicendum est contra Leonem de plumbis, & ego addo de officulis aliquorum fructuum de lapillis, & similibus & ratio horum est, quia nonne cibi non intelliguntur nisi ea, quae, per se loquendo, alterari possunt à stomacho. Nec valet dicere in fauorem Leonis, & contra Lugo, quòd si quis nutrire videtur, nam in medicamentis internum adhibetur, nam respondeo cum Dandino de anima lib. 1. com. 53. digress. 25. quòd praeterquam medicamentum quatenus medicamentum est, nutrire non debet, sed qualitate quapiam alterare, aut efficere virtutis substantiam aurum illud exiguae quantitate in pulvereque contusum, portione aliqua temperata sit oportet, ut à calore superari queat, alioquin integrum deoraretur, ut est in casu, de quo loquitur Lugo, cum excrementis ejicitur. Vnde ex supra dictis infero non bene Nugnum in 3. p. 9. 80. art. 8. dixisse improbabile esse quòd aliqui asserunt transglutientem papyrus communicare posse, & adducit pro sua sententia D. Thomam ubi supra ad 4. quòd dicat non referre quicquam ad solvendum ieiunium naturale, quòd illud, quod assumitur, nutrit, vel non, dummodo assumatur per modum cibi. At his verbis S. Doctor suam non mentem sententiam, cum solum asserat nihil referre ad solvendum ieiunium naturae, quando illud quod assumitur, esset in tam modica quantitate ut non nutriet, quod ego etiam assero. Sed non dixit D. Thomas nihil referre ad frangendum naturale ieiunium, quòd quod assumitur, esse, vel non esse nutritivum, quòd tamen asserere necessarium esset, ut sententia Nugni faueret, & haec omnia contra illum docet Sancius in selectis, disp. 42. numero 23. Sed dato, & non concessio, quòd res non nutritivae frangerent ieiunium naturale, dicendum est non frangere illud, cum sumantur per actionem comestivam ut supra satis probatum.

probatum est, quod non accidit in sumptione tabachi de qua loquimur, cum fumatur per nares, vel per modum respirationis, vel in stomachum non traiciatur, ergo, &c.

6. Ad auctoritatem verò Conciliorum Provincialium Limentis, & Mexicani, quæ pro sua sententia adducit Leo, respondeo quod in illis partibus forsitan tabachus fumitur in tali modo, ut ferè semper ad vomitum prouocet, & ideo rectè ab illis Conciliis eius sumptio prohibita fuit, & hoc ego colligo aperte ex Synodo Episcoporum Canariarum, relato ab ipso Leone. vbi in constitutione de *vita & honestate Clericorum*, fol. 128. sic habetur. [Item ordenamos, que ningun Clerigo antes de dezir Missa, ni dos horas despues de auerla dicho tome tabacho sub pena excommunicationis lata sententia.] ex quibus verbis apparet sumptionem tabachi non prohiberi nisi ratione vomitus. nam aliàs non prohiberetur per sumptam Eucharistiam, etenim post illam non solum tabachus, sed omnis cibus sumi potest. & hæc dicta sufficiant in defensionem sumptionis tabachi, quem tamen ego non fumo.

RESOL. CXXI.

An sumptio Tabachi ante celebrationem Missæ, vel communionem frangat ieiunium naturale? Ex p. 8. tr. 7. & Misc. Ref. 3.

§. 1. Affirmatiuum sententiam nominatim contra me tenet P. Lezana in *summa quæst. Regul. tom. 3. verb. Eucharistia, quoad Regulares*, n. 18. vbi sic ait; De tabachi sumptione noua quæstio est, propter nouum usum, forsitan abusus huius sæculi, an impediat communionem. Aliqui enim respondent negatiuè, Diana 5. part. tract. 13. resol. 1. Quod mihi non placet; quia tabachus verè est nutrimentum, ut constat ex multis experientis plurium, qui ex ipso solo sustentati sunt: verè etiam est medicina; hoc enim prætextu fumitur, fumitur etiam non casu, sed ex intentione, & proposito, ut suppono: & quod fumatur per nares non tollit quo minus talis actio sit comestio, & si non communitis, & ordinaria, sed extraordinaria, qualis esset si ægroto edere per os non potenti aliquis liquor daretur per nares, & inde ad stomachum deueniret. Quare, credo, quod, siue fumatur in puluere, siue in fumo, siue in folio, siue per os, siue per nares, nisi sit in tam parua quantitate, ut moraliter certum sit, nihil ipsius substantiæ ad stomachum peruenisse, impedire communionem. Ita ille.

2. Sed ego iterum non discedo à sententia, quam vbi supra, docui, & quam, me citato, tener nouissimè Marchantius in *resol. Pastor. tract. 4. in Appen. ad c. 2.* vbi sic asserit. Quæstio quotidiana est, an liceat ante Missam, vel communionem, sumere tabachum, siue per modum sumi, siue per modum pulueris, siue per modum folij, quod masticatur, & exspuitur illicè? Sæpe respondi, id non parum indecens esse; & ita consuetudinem illam planè ablegandam à Sacerdotibus, & Ministris Altaris, tanquam coruptelam. Peccati tamen mortalis absolutè, & per se condemnare non ausus fui. Quia non frangit ieiunium tabachi sumptio, nisi quando per os fumitur, & in stomachum transmittitur; nempe tunc per modum cibi fumitur. Et licet fumus tabachi per os fumatur, non tamen per modum cibi fumitur, aut potus; nec ideo fumitur, ut per se & ex intentione in stomachum traiciatur comedendo, vel bibendo, quod est propriè per modum potus, vel cibi sumere; quin potius per nares exit. Quod si etiam aliquid ex fumo

in stomachum recipiatur, ut aliqui dicunt, id tamen magis fit per modum respirationis, quàm per actionem quæ sit comestio, vel potatio. Sed etiam si tabacho aliquis humor commoueat in capite, qui forsitan in stomachum potest defluere, non tamen est manducatio; ideo strictè, & per se loquendo, ordinariè non impedit, tanquam frangens ieiunium. Nam ad fractionem ieiunij passim duo requirunt Doctores, scilicet quod fumatur aliquis cibus, vel potus, & quidem fumatur per actionem, quæ sit manducatio, & potatio; ad quod requiritur quod sit traiectio per os in stomachum propria actione vitali. Hæc Marchantius; cui adde ex Societate Iesu Antonium de Escobar in *Theolog. moral. tract. 7. exam. 6. cap. 5. num. 62.* ita asserentem: Tabachina pulueres, fumus, aut folium prohibet à communionem: Puluis aut fumus minimè, qui nullam cibi, aut potus rationem habet per nares traiectus. At folium in os admissum, si ad stomachum traiciatur integrum, (nempe aliqua folij partem) prohibet à Communionem; secus si per modum saliuæ aliqua folij resolutio deglutatur. Sic ille.

3. Hanc etiam sententiam, me citato, approbat P. Auerfa de *sacrament. Eucharist. q. 8. sit. 8. s. 3. & 6.* docens non impediri communionem, aut celebrationem per sumptionem tabachi in puluere, aut folio, aut fumo. Et hanc sententiam tanquam probabilem, me citato, admittit Machadus *tom. 1. lib. 2. part. 4. tr. 8. document. 4. num. 3. & 4.* & absolutè, me etiam citato, illam tenet Pasqualigus in *praxi de ieiun. decis. 438.* Vnde aduersus amicissimum Patrem Lezanam remanet satis probabilis nostra opinio, quam sequuti sunt tot viri docti.

4. Hæc tamen dicta esse volo in rigore loquendo; nam ob reuerentiam debitam Sacramento, consilio, ut à sumptione tabachi abstinatur, maximè in folio per os, propter periculum illud traieciendi in stomachum.

5. Ad rationes P. Lezanæ respondeo, quod dato, & non concessio, quod tabachum sit nutrimentum, vel fumatur per modum medicine; tamen hoc non obstat quando fumitur in puluere, & fumo per nares, quia non fumitur actione comestiva, vel potativa sine qua non frangitur ieiunium naturale, ut ego satis firmam in loco à P. Lezana citato. Et ideo, si fumatur in folio per os, & aliqui in stomachum descendat, certum est, quod frangit ieiunium; nam ita descendit in stomachum actione comestiva, & per modum cibi; ergo, nisi aliquid descendat in stomachum ex casu, & præter intentionem; seu, ut dixit Escobar, vbi supra, deglutatur per modum saliuæ aliqua folij resolutio, non autem aliqua folij particula.

Nota etiam, quod post hæc scripta inueni nostram sententiam, me citato, docere etiam Leandrum de *Sacramentis*, tom. 1.

RESOL. CXXII.

An sumere Tabachum in Ecclesia sit peccatum mortale? Et an, si demibus conteratur frangat ieiunium Eucharisticum? Et quid, si per nares assumatur? Ex part. 10. tract. 16. & Misc. 6. Ref. 24. aliàs 23.

§. 1. Quoad primum respondeo affirmatiuè, si fumatur Romæ in Ecclesia D. Petri, & eius porticus, & Hispaniæ, si fumatur in Ciuitate, & Diocesi Hispanensi, stantibus prohibitionibus Sanctiss. D. N. Innocentij X. & Vrbanij VIII. sed difficultas est, quid dicendum in aliis Ecclesiis; & affirmatiuè respondet Pater Pasqualigus in *99. Canonicis*, cent. 2. quæst.